

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. I. Proponuntur rursus tres Scientiae Dei, veluti tres libri quibus Deus studeat, vt inde deducatur nihil casu, sed studio fieri omnia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

Illud certè; tantæ Menti, vt summâ alacritate submissurus sis animum, suis tantùm opinionibus inquietum; fasturusque liquidò, non eum esse te, qui de mundi ordinatione, singularibusque casibus iudicium possis ferre. Hoc igitur agam modò, percursisque strictim Diuinæ Sapientiæ voluminibus, ostendam *primò*, quo pacto totâ illâ scientiâ, in rerum dispositione vtatur Deus. *Deinde* quod hinc consequitur, nihil penitus casu fieri; studio autem designari vniuersa. *Tertiò* denique, nimium infirmæ mentis esse nos, quàm vt quidquam horum quæ obueniunt, possimus aut corrigere aut reprehendere.

§. I.

Proponuntur rursus breuiter, tres Scientiæ Dei, seu tres libri quibus Deus studet; vt inde deducatur nihil casu, sed studio fieri omnia.

Alio modo consideratur hæ tres scientiæ, tamquam tres libri aut potius Bibliotheca.

Quid in volumine simpliciæ intelligentiæ legat aut norit Deus.

VNo quasi oculo, cursim, & cæco modo circumspeximus arcanos libros Diuinæ Sapientiæ, in quibus ipsissima Theologia, hoc est quæ in Deo est scientia quanta-quanta est, tota comprehenditur & continetur. Neque vero idcirco, saltem aliquò vsque, apertos à me quis credat, quasi eos explicare præsumpserim, aut etiam penitus inspicere: *quis enim cognouit sensum Domini*, sensum inquam eorum, quæ Diuinis illis voluminibus continentur? Titulos tantum inspexisse sat fuit, vt haberem id, quod non satis humanum ingenium possit capere & admirari. 1.

Quis enim satis stupeat immensum illud primumque volumen; quid volumen dico? Bibliothecam inquam & quidem infinitam, *simplicis intelligentiæ Scientiam*, quâ omnes res possibiles circumplectitur? In hoc certè volumine, infiniti milliones Mundorum descripti sunt & viuacissimè expressi, inter quos Mundus hic noster tantum vnus est. Et in infinitis illis Mundorum millionibus, infinita cognoscit creaturarum, non dico tantùm indiuidua, sed genera & species infinitas, inter quas totâ hominum species, tantùm est vnica. Rursus in singulis creaturarum speciebus, infinita intelligit indiuidua possibilia, quæ tamen in rerum naturâ nunquam futura sunt; infinitos Angelos præter 2.

ad Rom.

11.

præter eos qui nunc sunt, infinitos homines, cælos solesque infinitos, infinitas denique in quâuis specie, præter eas quæ futuræ sunt, possibiles creaturas. Earum vero omnium naturam, temperamentum, statum, conditionemque nouit tam exactè, vt non aliter futuræ essent si fierent, quàm in illo volumine sunt designata.

Quomodo
ex primo
illo libro,
secundum
contraxerit,
qui dicitur
scientia
visionis.

3. Secundo, ex hoc immenso volumine, illud sedulo postquam euoluerat & peruoluerat, contractiorem quendam librum composuit sagax Deus, quam *Scientiam visionis* nomines; perspectis enim omnibus, sic secum constituit, dixitque; Hunc ego, ex omnibus quos possibiles cognosco, Mundum rerumue seriem volo in lucem emittere, & quasi vt sic dicam, typis edere: hos cælos, hunc solem, hos homines non illos, hos Angelos non alios, quos tamen scio esse possibiles. Adeo vt in hunc librum seu potius Bibliothecam, quotquot vniquam æternitate totâ futuræ sunt, creaturas congesserit: ordine ramen exacto, sic vt quasque species, & specierum indiuidua, per classes suas, loca & tempora, annos diesque quasi per libros, capita, paragraphosque accuratè digesserit & dispunxerit. Tam copiose verò tractantur singula, vt nihil prorsus sit omissum; adeo vt ne minima quidem formica sit, cuius non ortus, & natiuitas, & si ita loqui fas sit, parentes, ætas, magnitudo, habitatio, discursationes, rixæ, bella, interitus, historia denique tota sit diligentissimè exposita & exarata. Non itaque mireris tu, ô homo, totam quæ te contingit rerum euentuumque seriem, ortum, occasum, cogitationes omnes & actiones, quid quouis die, horâ & momento a te designandum, quibuscum acturus, quæ loca petiturus, quamdiu in singulis hæsurus, quid moliturus, quò euentu prospero an aduerso, denique totam penitus quæ te spectat, historiam isthic enarrari, & per singula distribui temporum momenta, Illud enim certum est, quod Psalmista vix obiter inspecto qui vitam suam contingebat paragrapho, illico stupore plenus exclamarit; Quid hoc est Domine? quid agis? *Domine probasti me vt video, & cognouisti me: tu cognouisti sessionem meam & resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe, & siniculum meum inuestigasti; & omnes vias meas præuidisti.* Et quasi si vitæ suæ historiam, melius indagaturus rem, iterum inspe-xisset, admirandus rursus exclamat, *Ecce Domine tu cognouisti omnia,*

Psalm. 138.

N

omnia, nouissima & antiqua; tu formasti me & posuisti super me manum tuam. Denique quasi si librum manibus deponeret, plenus ueneratione sacrâ, neque uerba quibus se explicet inueniens, illud tantum ingeminat, *Mirabilis facta est Scientia tua ex me, confortata est, & non potero ad eam.*

Quomodo
ex utroque
constitua-
tur tertius,
qui est sci-
entia condi-
tionate fu-
turorum.

Quod si eam non possit mente consequi diuinus Dauid, quis immensam *Conditionalium scientiam* poterit complecti animo, quâ non tantum ea, quæ re ipsa futura sunt, sed & quæ positâ quâcumque conditione, erant euentura continentur! iuuat id paucis adhuc exponere. Non enim id Deus solummodo uidet, quid tibi toto matrimonij tempore, si coniugatus es, sit superuenturum; uerum & quid acturus, si cælebs, si sacerdos, si Religiosus, si in Indiâ natus aut educatus, ubi futurus modo, si huic loco non interesses; denique an si diues, doctus, in honore constitutus, æternas pœnas sceleribus meriturus fuisses, an uero præmia uirtuti debita, bono arbitrij tui usu consecuturus. Nemini enim potest esse dubium, quin omne uerum a Deo cognoscatur. Iam uero, ut doctissime profequitur Suarez, Vasquez alique, si aut in Indiâ aut inter hæreticorum primos tumultus, natus fuisses aut educatus, alterutrum uerum est, aut damnandum te aut non damnandum. Quod si itaque uerum est non damnandum te, sane id nouit Deus, aut non nouit omne quod uerum est. Atqui non damnandum te eo casu, conditionatum est, seu uerum tantummodo sub eâ conditione, quæ te in Indiâ natam ponebat; itaque aliquid quod conditionate futurum est nouit Deus. Ita sane Sidoniorum Tyriorumque conuersionem futuram, certo & infallibiliter prædixit Christus ipse, si ea fuissent illis in urbibus patrata miracula, quæ facta in Corozaim; cum tamen ea morum conuersio nunquam fuerit consecuta; uerum tamen erat fuisse consecuturam, si modo quæ Corozaim oculis perspexerat, stupenda Christi facinora Tyrij Sidoniique perfensissent. Vnum uero conditionate futurum, infallibiliter si nouit Deus, nouit omnia: omnium enim par est ratio, scilicet determinata ueritas, seu posse cognosci. Omne autem cognoscibile, actu nouit Deus.

Hæc sola
scientia ita
ampla est,
ut de qua

Verum rem hanc ulterius hic persequi non est animus (& mox in appendice huius Tractatus dabitur disputandi occasio) cum iam apud plerisque & optimos Theologos res hæc in confesso

4

Luc. 10

5

fesso sit, & quamuis in modo quo scientiam hanc habeat Deus, an in decretis conditionalibus an sine decretis, quidam inter se variant, non dubitant tamen de re. Interim explicare vos quanto ingenij vestri vires, & agnoscite tandem, quam *inuestigabiles sint via eius*. De me solo, immensam ut habeat Scientiam necesse est. Poterat id enim esse & a Deo statui, ut quouis mundi loco nascereris, nullo non die & hora poteram condici: anima mea nulli non humano corpori poterat copulari; nullum est ingenium aut mentis acies, quâ hæc anima dotari non poterat, nulla pulchritudo, vires nullæ, quibus corpus hoc meum non poterat exornari; nulli status, nulli honores, nulla conditio, quam si Deus ita statuisset, consequi non valebam, nullæ diuitiæ, nulla commoda, quibus non poteram recreari; nulli etiam morbi, nulla calamitates, quibus non poteram opprimi; nullo non confortio poteram frui; nullo non iungi matrimonio; nulla non tentatione prægrauari: & ita condiciones posibles, omnino sunt infinitæ. Et tamen in his omnibus & singulis, nouit Deus, quid acturus fuisset, quid cogitaturus, bene an malè libero vsurus arbitrio; alterutrum enim semper verum est, & quod verum est nouit Deus. Admirabilem enim verò Dei Scientiam, & dignam Deo! Neque verò iam indago, ad quos vsus scientiam hanc adhibeat, id mox videbimus: tantum admirationem ingentem iam excitare fuit animus, confessionemque hanc exprimere, *mirabilem prorsus factam esse eius Scientiam vel ex me, cum eadem, hoc est infinitam, de singulis habeat creaturis.*

6. Hic iam totus stupore defixus hæreo: idemque mihi contingit, quod idiotæ & litterarum rudi, in ingentem bibliothecam magnâ librorum farragine confertam intranti: illi protectò vel sola librorum circumspectio, maximam parit de possessoris, illis ut sine dubio sibi persuadet incumbentis, studio & scientiâ opinionem. Libros tamen habere tantummodò in conclauo expositos, id quidem adhuc parum est; at verò totam, quæ libris omnibus continetur scientiam, mente circumferre, hoc opus hic labor est, & hoc demum scire est. Id soli Deo competit; quidquid enim infinitis illis voluminibus continetur, totum id complectitur; neque rursus distinctis actibus, quasi hæc modo, modo hæc, dilabendo per singula, singula cognoscat; sed actu prorsus vnico & singulari comprehendit vniuersa, veluti si ego

vis creatu-
râ necessa-
riò sit infi-
nita.

hæc enim
illi non
sunt ardu-
a, nec in-
uicibilis
est hæc
sua natura
incompre-
hensibilis.

Stupor à ho-
mo quod non
intelligit, &
admirare
quod non
capit, quod
est inuicibilis.

quælibet hi
vires

quoniam
quoniam
quoniam
quoniam

quinque manus meae digitos vno oculorum coniectu & obtutu aspiciam, & verò longe clarius. Imò vt dicam id quod maximum est, omnia illa volumina, omnes rerum historiae isthic descriptae, omnes inquam cogitationes illae, nihil sunt aliud nisi Deus ipse, ita quidem, vt si aliquid horum aut ignoraret penitus, aut certè alioquin non meminisset, nequere ipsa vno, quidquid cognoscibile est, actu cognosceret, Deus illico esse destineret.

Quomodo
Deus illis
libris via-
tur in crea-
turarum ef-
formatione
explicandū
est.

Sed iam satis sit diuinos libros vtcumque adspexisse. Illud nunc agendum est, vt attendamus quo pacto illis vtatur Deus, quo illos modo legat, & euoluat. Res est admiratione plenissima. Arrige hic aures, quisquis es, qui casu aliquid euenire suspicaris, casu nasci, casu esse, casu etiam agi & circumuolui. Attende, inquam, libros suos legentem Deum, & dum tuam agnoscis imperitiam, in omnibus consilium sapientissimi Dei venerare.

7.

§. II.

Ostenditur ex dictis nihil casu creatum aut productum, sed designato Dei consilio. Exponitur nouo modo quid sit Creatio aut productio in Deo, quid conseruatio, quid creaturarum a Deo dependentia.

Creatio est
quasi clara
pronuntiatio
rei Dei le-
gentis libri
simpliciter
Intelligen-
tia.

AC in primis, nihil omnino temerè & casu creatum aut productum esse vt rectè percipias, pretium operæ facturum me arbitror, si quid sit creare aut producere, saltem prout ego nunc concipio, paucis explanauero: fortasse non displicebit expositio. Creationem itaque, seu rei cuiusuis productionem, nihil aliud esse intelligo, quam claram pronuntiationem seu enuntiationem earum rerum, quas diuinos scientiae suae libros euoluens legit, & eligit Deus. Ad eò vt creatum me esse, nihil aliud sit, quam a Deo sic quasi tacite cogitabundo, librumque simplicis intelligentiae, seu Possibilium inspiciente, tandem clarâ voce pronuntiatum me. Explicanda res est, vt intelligatur.

8.

Id explica-
tur.

Concipite itaque, librum aliquem aperite me. Litteras isthic plurimas intueor, quas si pronuntiare volo, quomodo erunt verba con-
efformare

9.